

Laxå kommun
kommun@laxa.se

2019-10-14
1 (14)
Dnr-SI 2019:5704

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Centralskolan i Laxå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Centralskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Centralskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver inleda ett strategiskt jämställdhetsarbete så att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 april 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till

skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se , eller per post till,

Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens

diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:5704) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektorn leder och organiserar också det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Däremot visar granskningen att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete utifrån läroplanens jämställdhetsuppdrag.

Rektorn följer upp och analyserar resultat och undervisning

Rektorn har skapat strukturer och rutiner för att följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen. Uppföljning och analys sker vid fyra tillfällen per läsår. Det sker vid de så kallade mitterminsbedömningarna en gång per termin, då elevernas resultat på individnivå följs upp och analyseras för att ge underlag till åtgärder. Det sker också i samband med betygsättningen då resultatet analyseras på gruppnivå. Rektorns analys av betygsresultat bygger på arbetslagens analys av orsaker till betygsresultatet. Analysen innehåller förutom orsaker även analys av pojkars och flickors resultat samt jämförelser mellan resultat av nationella prov och betyg.

Rektorn gör vidare analyser av resultatet utifrån undervisningens genomförande och har individuella samtal med berörda lärare utifrån sin analys. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn gör sporadiska lektionsbesök men att rektorns huvudsakliga kanal för att skapa sig en bild av undervisningens genomförande är genom arbetslagsledarna som ingår i skolans ledningsgrupp. Rektorn beskriver att elevernas resultat har förbättrats och rektorns analys av orsakerna till detta är lärarnas ökade kompetens inom bedömning och betygssättning samt ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår vidare att det låga elevantalet gör det svårt att dra generella slutsatser av resultatet. Att elevernas resultat förbättrats framgår även av nationell statistik som visar att meritvärdet för årskurs 9 har ökat från 147,3 läsåret 2015/16 till 199,4 för läsåret 2018/19. Däremot framgår det också att det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 över tid, läsåret 2015/16 till läsåret 2018/2019, är lägre än det genomsnittliga meritvärdet för riket. Även när det gäller den genomsnittliga betygspoängen för årskurs 6 över tid framgår av nationell statistik att denna är lägre, vårterminen 2016 till vårterminen 2018, än motsvarande värden för riket.

Rektorn följer upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Av intervjuer med rektorn framgår att organisationen med en ledningsgrupp bestående

av rektorn och arbetslagsledarna ger rektorn en nulägesbild av undervisningen och även hur värdegrundsuppdraget inkluderas i undervisningen. Lärare beskriver att värdegrundsfrågorna integreras i undervisningen både genom planering och på förekommen anledning. Även av observationer och intervjuer framgår att värdegrundsfrågor behandlas i undervisningen. Granskningen visar vidare att huvudmannen genomfört en kulturanalys av verksamheten på skolan. Syftet med kulturanalysen var att undersöka den rådande skolkulturen och orsaker till elevernas låga studieresultat. Kulturanalysen har genomförts av en extern konsult och såväl rektorn som lärare har varit delaktiga. En handlingsplan utifrån kulturanalysen har utarbetats med fokusområdena kollegial samsyn och samverkan. Rektorn och lärarna beskriver att de nu arbetar utifrån handlingsplanen.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Rektorn skapar förutsättningar för kollegial samverkan som ger avtryck i undervisningen. Genom organisering av arbetslag och ämneslag skapas möjligheter till kollegial samverkan. I dessa forum diskuteras pedagogiska frågor samt elevärenden. Rektorn initierar vissa pedagogiska frågor men lärarna har även frihet att själva styra visst innehåll i dessa möten utifrån behov och förutsättningar. Rektorn har även skapat utrymme åt lärare för samplanering och sambedömning genom att parallelllägga ämnen och grupper. På så sätt frigörs tid för lärare att kvalitetssäkra undervisningen för en ökad likvärdighet.

Rektorn har också beslutat om gemensamma rutiner för skolan så som ordningsregler, en åtgärdstrappa som används vid incidenter samt en mobilfri skola. Av intervjuer framgår att såväl elever som lärare är medvetna om dessa rutiner och att de är implementerade. Dessutom har lärarna en gemensam lektionsstruktur. Det framgår vidare av intervjuer med rektorn och lärare att nyanställda och obehöriga lärare ges handledning. Det är arbetslagsledarna som ansvarar för organiseringen av handledning till berörda lärare. Viss undervisning är organiserad i par och då är detta en del i handledningen.

Ett strategiskt jämställdhetsarbete saknas

Rektorn leder och styr inte ett strategiskt jämställdhetsarbete. Av intervjuer framgår att skolan under vårterminen 2019 genomförde en temadag om värdegrundsfrågor där jämställdhet fanns med till en del. Vidare framgår att studie- och yrkesvägledaren i sin information till elever behandlar jämställdhetsfrågor. I övrigt saknas ett planerat och genomtänkt jämställdhetsarbete på skolan. Av intervjuer med elever framgår att

de finns elever som upplever att det finns skillnader i hur pojkar och flickor behandlas i vissa ämnen. Vidare framgår det att elever upplever att vissa lärare har olika förväntningar på pojkar och flickor. Av intervjuer med lärare framgår emellertid att de bedömer att såväl pojkar och flickor behandlas lika. Lärare har även diskuterat fördelningen av taltid mellan pojkar och flickor. Enligt rektorn arbetar skolan med värdegrundsfrågor i undervisningen men inte specifikt jämställdhetsfrågor. Rektorn beskriver jämställdhetsarbetet som ett utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver inleda ett strategiskt jämställdhetsarbete så att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete. Det saknas ett medvetet förhållningssätt på skolan när det gäller elevernas förutsättningar för lärande utifrån ett könsperspektiv. Detta riskerar att elever inte ges samma förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet.

Av Lgr 11, avsnitt 1 och 2.8 framgår att skolan ska verka för jämställdhet och aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Det framgår vidare att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Som pedagogisk ledare för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Av nationell statistik för slutbetyg för årskurs 9, läsåret 2018/19, framgår att elevernas resultat skiljer sig åt mellan pojkar och flickor. Det genomsnittliga meritvärdet för flickor var 204,7 och motsvarande värde för pojkar var 196,5. Vidare framgår att andelen behöriga till yrkesprogram var 72,7 procent för flickor och motsvarande värde för pojkar 78,1 procent samt att andelen flickor som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen var 59,1 procent och motsvarande andel för pojkar 62,5 procent.

Av ovan beskrivna statistik framgår att det finns skillnader i pojkars och flickors resultat. Även om rektorn gör analyser av resultaten utifrån ett könsperspektiv behöver arbetet med en jämställd utbildning bli mer strukturerat och resultaten

behöver analyseras utifrån perspektivet att alla elever ska få samma möjligheter att lyckas i skolan, oavsett könstillhörighet. Därför rekommenderar Skolinspektionen att rektorn genom att leda ett strategiskt jämställdhetsarbete skapar en gemensam kunskap hos personalen kring hur de ska arbeta så att utbildningen är jämställd och att alla elever ges samma möjligheter att lyckas i skolan. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor. För att detta ska fungera behöver rektorn skapa förutsättningar för samverkan och gemensamma diskussioner samt följa upp det arbete som bedrivs på området.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen är varierad och strukturerad. Den innehåller inslag som motiverar och utmanar eleverna utifrån deras individuella förutsättningar och behov. Vidare ger lärarna eleverna möjlighet till inflytande och ansvar för sitt eget lärande.

Undervisningen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål

Undervisningen planeras och genomförs utifrån läroplan och kursplan och eleverna informeras om mål och kunskapskrav för undervisningen. Vidare planerar lärarna undervisningen så att den har en tydlig struktur, är varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna har en tydlig struktur där en liknande start inleder lektionerna. Flera lärare använder startuppgifter och olika typer av arbetssätt. En metod för variation i undervisningen som används kallas EPA, vilket står för enskilt, par och alla. Den innebär att eleverna får behandla undervisningsinnehållet genom olika arbetsformer. Av intervjuer och observationer framgår vidare att lärare ger eleverna aktivt lärarstöd individuellt. Lärare är aktiva

under lektionen och stöttar även elever som inte aktivt söker hjälp. Vidare ges eleverna stöd via lärplattformen.

Lärarna stärker även elevernas motivation att lära. Av intervjuer och observationer framgår att lärarna stärker elevernas självförtroende och motivation på olika sätt. De bygger goda relationer till eleverna och skapar ett tillåtande klimat i klassrummet. Vidare har de tydliga och höga förväntningar på eleverna när det gäller elevernas prestation. Lärarna beskriver att de tydliggör sina förväntningar på eleverna i samband med lektionerna men även vid enskilda elevsamtal och vid utvecklingssamtalet. Elever beskriver att lärarna får dem att känna att de lyckas och är duktiga och även av observationer framgår att elever är engagerade i undervisningen. Lärarna beskriver vidare att de planerar för autentiska och aktuella moment i undervisningen för att skapa motivation så som att skriva brev till kommunen i någon engagerande fråga. Av intervjuer framgår också att lärarna anpassar undervisningen utifrån elevgruppen men även individanpassar. Vissa läromedel är nivåanpassade men lärarna gör även eget material utifrån elevers behov och förutsättningar. Det gäller såväl elever som behöver extra stöttning som elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Eleverna är delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande. Av intervjuer med elever framgår att de får välja arbetssätt i undervisningen samt styra olika former för prov och läxor. Elever beskriver att lärarna är lyhörda och anpassar undervisningen utifrån deras önskemål. Även lärare beskriver att eleverna får delta i planeringen av undervisningen för att undervisningen ska gynna eleverna. Lärarna beskriver dessutom att de skapar tid i undervisningen för att eleverna ska få reflektera över lektionen eller arbetsområdet. De använder också varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. I de yngre åldrarna används metoder som tummen upp eller ner för en snabb utvärdering av lektionen. Lärarna beskriver vidare att formativ bedömning är ett verktyg för att synliggöra elevernas lärande och utveckling. De använder även kamratbedömning och uppmuntrar eleverna att ge varandra positiv feedback.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till bedömningen är att det sker ett medvetet och samlat arbete för att skapa studiero och en trygg miljö. Skolan analyserar kontinuerligt elevernas upplevelse av trygghet och studiero samt vidtar åtgärder utifrån resultaten. Vidare har lärarna ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet.

Skolan har ett medvetet arbete med att skapa trygghet och studiero

Det finns ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla trygghet och studiero. Av samtliga intervjuer framgår att elever och personal upplever att det är trygghet och studiero på skolan och att lärarna har ändamålsenliga metoder för att skapa och upprätthålla detta. Elevernas upplevelser av trygghet och studiero följs upp ofta och regelbundet genom en enkät som kallas åtta frågor. Mentorn sammanställer enkätsvaren och rapporterar till trygghetsteamet där rektorn deltar. Trygghetsteamet ansvarar för att utreda och åtgärda brister avseende tryggheten och studieron samt anmälningar om kränkande behandling. Även en kommungemensam enkät och Skolinspektionens enkät används för att kartlägga trygghet och studiero på skolan. Av intervjuer med lärarna framgår även att de ofta tar upp värdegrundsfrågor i undervisningen med kopplingar till trygghet och studiero och att lärarna har ett medvetet förhållningssätt när det gäller att åtgärda problem som uppkommer. Av intervjuer med elever framgår att trygghet och studiero har utvecklats positivt på skolan och att de har fått en större förståelse för att skolan är viktig. Eleverna beskriver vidare att lärarna skapar en tillåtande miljö där eleverna respekterar varandra. Av intervjuer med lärarna framgår också att de betonar goda relationer som en förutsättning för trygghet, studiero samt elevernas lärande och utveckling.

Lärarna har dessutom en gemensam lektionsstruktur för att skapa tydlighet och studiero. Av intervjuer framgår att det finns gemensamma ordningsregler och en åtgärdstrappa som används vid brister i studieron. Lärarna beskriver också att de

samverkar för att skapa studiero och att det även finns stödpersoner som bidrar till ökad studiero i klasserna.

Rektorn har beslutat om åtgärder för att öka tryggheten på skolan. Då det tidigare förekommit nätkränkningar på skolan har rektorn beslutat om en mobilfriskola. Åtgärden är implementerad och rektorn beskriver att antalet anmälningar om kränkande behandling utifrån nätkränkningar har minskat sedan mobilförbudet infördes. Andra exempel på åtgärder som införts sedan det i enkäter framkommit brister i tryggheten är västar för att synliggöra rastvärdar samt ökad bemanning vid skolbussarna för att eleverna ska vara trygga när de väntar på bussen.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ och skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn har system för uppföljning och analys av lärarnas betygssättning och ger lärarna förutsättningar för att göra likvärdiga bedömningar.

Rektorn skapar förutsättningar för att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg

Rektorn analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg och för diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Av intervjuer med rektorn framgår att han analyserar betygsresultaten utifrån olika parametrar så som pojkar och flickor och i förhållande till resultat av nationella prov. Av intervjuer med rektorn och av nationell statistik framgår att förhållandet mellan betyg och resultat av nationella prov ligger i paritet med riket. Om rektorn identifierar tendenser eller förändringar i statistiken diskuterar han detta med berörd lärare.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår att lärarna sambedömer de nationella proven. Det finns även olika forum för lärare att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Det gör lärarna vid ämneskonferenserna där bedömning är en stående punkt på dagordningen. Ett annat forum för samverkan kring bedömning är betygskonferenserna som hålls en gång per termin. Lärarna och rektorn beskriver att

det förs mycket diskussioner på skolan om bedömning och att de samverkar över ämnen för att skapa ett tillräckligt underlag för att göra korrekta bedömningar av elevers förmågor. De kan även få handledning av specialpedagogen när det gäller bedömning.

På Skolinspektionens vägnar

X Sofia Lindstrand

Beslutsfattare
Signerat av: Sofia Lindstrand

X Sofia Ydrefors

Föredragande
Signerat av: Sofia Ydrefors

I handläggningen av ärendet har även utredarna Daniel Nilsson och Lena Stadler medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 10 september 2019 och den 11 september 2019. Besöket genomfördes av Sofia Ydrefors och Daniel Nilsson.

Centralskolan är en grundskola med årskurserna 4-9 i Laxå kommun. Totalt går 337 elever i skolan. Skolan leds av en rektor och lärarna är indelade i två arbetslag, ett för mellanstadiet och ett för högstadiet.